

## บทที่ 4

# สรุปผลงานวิจัย อภิปราย เสนอแนะ

### 4.1 สรุปผลงานวิจัย

การสร้างมาตรฐานสินค้าผ้าข้อมคราม สร้างระบบตรวจสอบมาตรฐานสินค้าผ้าข้อมคราม และผลิตภัณฑ์ผ้าข้อมคราม จังหวัดสกลนครใช้วิธีจัดกลุ่มสนทนาประเด็นเฉพาะ (Focus group) การคัดเลือกผู้สัมภาษณ์ใช้ความเกี่ยวข้องกับผ้าข้อมคราม เป็นเกณฑ์ ได้แก่ กลุ่มตัวแทนผู้ผลิต กลุ่มตัวแทนผู้บริโภค กลุ่มตัวแทนฝ่ายส่งเสริมการผลิตการค้า

จากการประชุมผู้เกี่ยวข้องกับผ้าข้อมคราม ทั้ง 2 ครั้ง ผู้ร่วมประชุมประกอบด้วยผู้ผลิต ผู้แทนชุมชน ผู้บริโภค นักวิจัย นักธุรกิจ และผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ผู้แทนจากทุกหน่วยมีความเห็นตรงกันถึงความจำเป็นในการสร้างมาตรฐานผ้าข้อมคราม โดยกลุ่มชุมชนเห็นว่าไม่จำเป็นต้องเร่งด่วนเน้นการพัฒนาคุณภาพคน นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผ้า จนเกิดวัฒนธรรม “การสร้างผ้าข้อมครามที่มีคุณค่าต่อชุมชน” ให้ชุมชนเป็นผู้ควบคุม เฝ้าระวัง และสืบทอดบนพื้นฐานของความเชื่อมั่นและไว้วางใจกัน อีกทั้งสร้างความมั่นใจแก่ผู้บริโภคผ้าข้อมครามในบทบาทสินค้าชุมชน ไม่สามารถกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์ดังเช่นสินค้าอุตสาหกรรมอื่น โดยคุณภาพคนเน้นที่ความซื่อสัตย์ มีคุณธรรม เข้าใจคุณค่าของผ้าข้อมคราม และรับผิดชอบผลิตภัณฑ์ของกลุ่มด้วยสัญลักษณ์หรือตราสินค้า และร่วมกันกำหนดมาตรฐานผ้าข้อมคราม จังหวัดสกลนคร พร้อมยอมรับนำไปปฏิบัติ ดังนี้

- 1) ใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติ ทั้งสีคราม เส้นใย และน้ำจืด
- 2) ย้อมด้วยการหมักเนื้อครามในน้ำจืดตามวิธีของภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 3) ใช้เครื่องมือทอผ้าพื้นบ้าน พัฒนาด้วยเทคโนโลยีพื้นบ้าน
- 4) ผ้าทุกผืนมีเอกลักษณ์ มีเรื่องราว
- 5) รักษาจิตวิญญาณของผู้ผลิตและชุมชน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ สามัคคี เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน ทั้งกับชุมชนและสิ่งแวดล้อม

ส่วนมาตรฐานในระดับสูงขึ้น เช่น มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ควรเป็นผลสืบเนื่องต่อไป

## 4.2 อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างมาตรฐานผ้าย้อมคราม สร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภค และขยายตลาดผลิตภัณฑ์ผ้าย้อมคราม ผลการสัมมนาผู้เกี่ยวข้องทั้งสองครั้ง หน่วยงานที่ดูแลสนับสนุน การสร้างมาตรฐานสินค้า ทั้งพาณิชย์จังหวัดและอุตสาหกรรมจังหวัด ต่างให้ข้อมูลในการดำเนินการ สร้างตราสินค้า การสร้างมาตรฐานเฉพาะกลุ่ม การขอรับรอง มผช. ในขณะที่ผู้ใกล้ชิดกับผู้ผลิตเช่น นักพัฒนาอิสระ ผู้บริโภค หรือแม้แต่ผู้ผลิตเอง ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับเครื่องหมายหรือเอกสาร กำหนดใด ๆ เท่ากับคุณภาพของผ้าย้อมคราม ส่วนผู้ผลิตส่วนใหญ่ “ไม่กล้ากำหนดกฎเกณฑ์ แต่จะทำได้ดีที่สุด ไม่หลอกลูกค้า”

“ไม่กล้ากำหนดกฎเกณฑ์” นั้นเพราะการทำผ้าย้อมครามในชุมชน แทรกอยู่ในวิถีชีวิต ไม่ใช่ บริษัท แต่ละขั้นตอนใช้คนชำนาญการจากเครือข่าย คนชำนาญแต่ละเครือข่ายต่างเกณฑ์กัน และยัง กระบวนการย้อมที่ใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติ ด้วยกระบวนการตามธรรมชาติ ทำให้ควบคุมได้ยาก

“แต่จะทำได้ดีที่สุด ไม่หลอกลูกค้า” ทำได้ดีที่สุด หมายถึงการมีวินัย ซื่อตรง ใส่ใจผลิต ขึ้นงาน ตามความต้องการของลูกค้า ไม่หลอกลูกค้า หมายถึงการให้ข้อมูลตรงไปตรงมา และตั้งราคาที่เหมาะสม

กลุ่มย้อมครามในสกลนครมากกว่า 60 กลุ่ม ผู้บริโภคหลายกลุ่ม หลายระดับ หลายมาตรฐาน เนื่องจากผ้าย้อมครามในปัจจุบันเป็นสินค้าชุมชน ส่วนใหญ่ผลิตเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อสนองความต้องการของ ภาครัฐแตกต่างกับการได้รับการสนับสนุนในเรื่อง วัสดุ – อุปกรณ์ ความรู้ และที่สำคัญคือตลาดเป้าหมาย ผู้บริโภคหลากหลาย จึงมีผ้าย้อมครามคุณภาพหลายระดับในตลาดผ้า จากเดิมตลาดสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ปัจจุบันมีในตลาดชุมชน ตลาดนัด จึงไม่สามารถกำหนดให้ส่งตรวจสอบและรับรองได้ อีกอย่างผู้ผลิตไม่เชื่อมั่นในมาตรฐานที่จะรับรองสินค้าได้เท่ากับตัวผู้ผลิตเอง ดังนั้นหากผู้บริโภคตัดสินใจ เลือกผ้าภายใต้ข้อมูลตรงไปตรงมาของผู้ผลิต ผู้ค้าจะเกิดความยุติธรรมเช่นเดียวกับการกำหนดมาตรฐาน การกำหนดคุณภาพคนจึงเป็นทางหนึ่งในการกำกับมาตรฐานผ้าที่เหมาะสมกับบริบทขณะนี้

แต่ถ้ากลุ่มมีกำลังการผลิตเพียงพอ กำหนดกลุ่มเป้าหมายชัดเจน แน่นนอน และดำเนินธุรกิจในรูปแบบบริษัท การกำหนดมาตรฐานผ้าย้อมครามตามมาตรฐานสินค้าอุตสาหกรรมจึงจะมีโอกาสเกิดขึ้นได้ ดังนั้นจึงเห็นควรสนับสนุน และพัฒนาคนรุ่นใหม่

## บรรณานุกรม

- การสร้างความปลอดภัย. Nanosoft & Solution Ltd. Online : <http://www.nanosoft.co.th/maktip56.htm> : Available.
- กิตติพัฒน์ นนทปัทมะกุล. การวิจัยเชิงคุณภาพในสวัสดิการสังคม: แนวคิดและวิธีวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550.
- จันทิมา พรหมเกษ. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการตัดสินใจซื้อผ้าอ้อมक्रम กรณีสึกษา : อำเภอพรหมณานิคม อำเภอภูพาน อำเภอสว่างแดนดิน อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร. ขอนแก่น, 2548.
- ประไพ ทองเจริญ. นีคือ..ผ้าทอพื้นบ้าน. Online : <http://www.vijai.org/book/detailproduct.asp?productid=37> : Available.
- ฝ่ายเทคโนโลยีอาหาร สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. ขั้นตอนการกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร. Online : [http://www.tistr foodprocess.net -/download/should\\_know/Agriculture\\_food.htm](http://www.tistr foodprocess.net -/download/should_know/Agriculture_food.htm) : Available.
- มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนคืออะไร. Online : <http://ind- ratburi.thaigov.net/support%20industrial/standard%20of%20product.htm> : Available.
- มาตรฐานผลิตภัณฑ์ มก- ชกส ผ้าฝ้ายทอมือ. Online : [http://puifay.com/images/02\\_fay1.pdf](http://puifay.com/images/02_fay1.pdf) : Available.
- รังสิมา เพ็ชรเม็ดใหญ่. การค้นหาเอกสารมาตรฐาน. Online : [http://www.navy.mi.th/nrdo/jreport/mmaga/maga2\\_48/p10248.pdf](http://www.navy.mi.th/nrdo/jreport/mmaga/maga2_48/p10248.pdf) : Available.
- สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. สมอ.สาร 29 : 333, มีนาคม 2546 . Online : <http://library.tisi.go.th/multim/bulletin/2546/333Mar03.pdf> : Available.
- สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. Online : <http://app.tisi.go.th/otop/otop.html> : Available.
- สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. มาตรฐาน: ข้อมูลทั่วไป. Online : [http://www.tisi.go.th/index\\_t.html](http://www.tisi.go.th/index_t.html) : Available.
- สุดกมล ลาโสภา อนุรัตน์ สายทอง และฐิติรัตน์ แวนเรืองรอง. การศึกษารูปแบบการใช้งานและผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากสีย้อมक्रम. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2549

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชน (TISI (B3)-T-OT-01) สำนักงาน

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, มกราคม 2546, 4 หน้า. Online : [http://www.uniserv.buu.ac.th/forum2/topic.asp?TOPIC\\_ID=1973](http://www.uniserv.buu.ac.th/forum2/topic.asp?TOPIC_ID=1973) : Available.

อนรรัตน์ สายทอง วงเดือน อุดมเดชาเวทย์ และประไพพันธ์ แดงใจ . การพัฒนาชุดความรู้

ของภูมิปัญญาชาวไทญ้อด้านสิ่งทอ. สกลนคร : สถาบันราชภัฏสกลนคร, 2545.

อนรรัตน์ สายทอง ประไพพันธ์ แดงใจ และจิตติรัตน์ เหมชัยจิตติ. รายงานวิจัย โครงการหนึ่งตำบล หนึ่ง

ผลิตภัณฑ์ ในกิจกรรมส่งเสริมงานวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนา

มาตรฐานคุณภาพผลิตภัณฑ์ระดับชุมชน น้ำทอพื้นบ้านทุกภูมิภาค และอาหารแปรรูป 4

เครือข่ายผลิตภัณฑ์ในภาคกลาง กรณีศึกษา : ผ้าย้อมคราม หมู่ที่ 4 บ้านหนองหอย ตำบล

ธาตุทอง อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร. สกลนคร : สถาบันราชภัฏสกลนคร, 2546.

อนรรัตน์ สายทอง, กาญจนา วงษ์สวัสดิ์, ประไพพันธ์ แดงใจ และชาคริต อริยอาภาภมล.

การสัมมนาเทคนิคการเตรียมสีครามและการย้อมสีครามธรรมชาติ. สกลนคร : มหาวิทยาลัย

ราชภัฏสกลนคร, 2549.

OTOP PORTAL. Online : <http://www.otopportal.com/about3.aspx> : Available.

.